

TAK JAKO VE STARÉ ANGLII ...

ĀšterĀ½, 20 zĀĀ™Ā- 2016

Tak jako ve staré Anglii – zpívávali pánové VodĀ^anský a Skoumal. Drala se mi ta píseĀ^ na mysl, kdyĀ¾ jsem srovnával svou první návštĀvu Londýna (v roce 1965, tedy pĀ™ed jedenaĀtyĀ™iceti lety!) s dojmy souĀasnými. Skoro nic není jako ve staré Anglii! Tenkrát se po ulicích spoĀ™ádanĀ a váĀ¾ným krokem pohybovali uhlazení pánové v Āerných oblecích, s buĀ™inkami na hlavách a deštĀky v rukou, právě to obrazy anglické spolehlivosti a solidnosti.

Frkér všelický levou stranou se pídil, na ulicích byly semaforey pro chodce s typickými velikými knoflíky, které, kdyĀ¾ jste stiskli, okamĀ¾itĀ zastavily poĀzdnou dopravu, chodec vykroĀil a auta ukáznĀnĀ stála neĀ¾ pĀ™ejde, a objeví se jim zase zelená. Chodci pak zase ukáznĀnĀ, vidouce, Ā¾e tu a tam ještĀ nĀkdo jde, kdo by tĀ™eba chtĀl taky pĀ™ejít, po nich bude víc a zmĀkli najednou. Udivovalo mĀ to; v Praze by se na auta buĀ™bec nedostalo, nebo by vyrĀela na neustálou Āervenou.

A mnoho jiných projevĀ ostrovní ukáznĀnosti. ĀElovĀka mimoostrovního, neĀ™ku-li jiného etnika, jste potkali zcela výjim a pĀsobil jako exótum. Kampak na staletí vytyĀ™bený Ā™ád! StĀ™íbrné nĀbl ticho linulo se všude kol. Trávník všude, ale zejména v Hyde Parku, pĀ™ipomínal hustý plyš toho nejdraĀ¾šího medvídk a ĀlovĀku se vynoĀ™ila naše lidová „TraviĀka zelená“. Nikde poskvrnky, kdyĀ¾ jste si lehli, bylo to opravdu potĀšení a na kĀĀi dojem jako peĀ™ina. Ne tak dnes. ĀElovĀka formálnĀ odĀného spatĀ™íte spíš v ulicích je nepĀ™etrĀšitĀ zmĀĀliví lidí všech barev tvĀ™e i odĀní, vyluzujících rĀznĀ zvuky, hluky, výkĀ™iky. Do toho dusavá hudba z obchodĀ, šeptavĀ tĀ™askavá hudba ze sluchátek teenagerĀ a rozliĀné výkĀ™iky v nejrĀznĀjších jazycích, nabývající na síle s úbytkem denního svĀtla. Nechybí ani všudypĀ™ítomní bezdom rozšíĀ™ující paletu hlukĀ, barev i pachĀmĀrou dĀ™ív nevídanou. Trávník v Hyde Parku je spíše okousaný a místy vydĀ™ený, neĀ¾ peĀ™livĀ udržĀvaný. Chodci pĀ™echázejí kdykoliv, Āervená neĀervená, a auta se mezi nimi prod se neĀ™ítí jako šílená.

StĀ™íbrné nĀbl ticho nebylo ani v našem hotýlku. Z jedné strany nádraĀ¾í s pĀ™íslušnou kulisou hospod, povaleĀĀ, opilcĀ a jiných libých zdrojĀ zvukĀ noci, ze strany druhé dvorek, vyhlíĀející pustĀ, ale oĀivený Āetnými vý klimatizací, huĀících jako piliĀĀky, takĀ¾e celkový dojem byl, jako byste prodlĀvali v nĀjaké velmi vytyĀ™ené elektrárnĀ, ĀstrojárnĀ. Náš hotýlek sice ke škodlivému hluku klimatizací nepĀ™ispíval, ale to prostĀ proto, Ā¾e ji nemĀli. C sice moĀ¾ná bylo ekologické, ale jen stĀĀ¾í vydrĀitelné. ByloĀ tou dobou v LondýnĀ horko a typicky ostrovní vlhko, s absolutní. Potil jsem se bez ustání a ještĀ horší to bylo po pĀ™íchodu do hotelového pokoje: dĀm byl rozpálený, vzduch se nehnul, otevĀ™ená okna nepomohla k ochlazení, zato hojnĀ vpouštĀla hluk ze zmínĀných ventilaĀních agregátĀ okolních domĀ, který malá místnĀstka dutĀ násobila. ChtĀli-li jste pĀ™eci trochu ticha, bylo nutno okna zavĀ™ít a tu se ta malinká místnĀstka Āile zadýchala, a, jak pravívali pánové V+W, nastalo dusno, parno a vehementno. První den jsem naivnĀ doufal, Ā¾e kovový panel na stĀnĀ slouĀ¾í k vĀtrání, pĀ™ípadnĀ ochlazení, jak krajích zvykem. Nikoliv. Bylo to velmi úĀinné topení, které se okamĀ¾itĀ zaĀalo vypalovat, a tak kromĀ vedra vznikl ještĀ známý dusivý smrad, který nešlo vyvĀtrat. Zdravotní procházky byly nezbytné, soubor zmínĀných vlivĀ nedal spoĀ™inouti. Bylo nutno se vyprocházet do bezvĀdomí. CoĀ¾ mi neĀinilo potíĀ¾e, po pĀti hodinách chĀ ze jse nic dalšího nepotĀ™eboval. Ale ta kalná rána chodcova… Hotýlek evidentnĀ pamatoval lepší Āeasy, kdy byl zĀ™ejmĀ urĀen jako první pomoc pro cestující, potĀ™ebující si mezi jednotlivými vlakovými spoji tak jednu noc odpo Klapot koĀských kopyt mohl v té soutĀsce mezi ním a nádraĀ¾ím pĀsobil romanticky. A ovívání pšrosími péry tolik hluku nenadĀlalo.

Zbyly mu ty malé místnĀstky, nĀkteré z nich ještĀ zmenšené o vestavĀné pĀ™íslušenství, které ovšem také celkový dojem nerušilo pĀ™ehnanou novotou. Kdoví, k Āemu tenkrát slouĀ¾ily… Tapety obstaroĀ¾ní, opakovanĀ flikované a natírané barvou pouštĀního písku, ještĀ umocĀtĀ dojem Sahary. Do pokojíĀku se vešla akorát postel, pĀ™imknutá k pĀlškĀ™íni a jinak nic. Jedna Āidle. V koutĀ dr s televizorem, produkujícím Ālutomodrý obraz na tĀ™ech kanálech. O ten jsem se nĀkolikrát praštil. A pak na zdi pĀ™idĀlaný tácek, drĀ¾ící nezbytnou konvici na Āaj, ĀtyĀ™i pĀ™íhrádeĀky s komplimentárním Āajem, kávou, cukrem a „zesvĀtlovaĀem nápojĀ“, a jeden malý hrneĀek s podšálkem. Víc se nevešlo. PĀ™í pití si ĀlovĀk musel drĀ¾et šálek v ruce, nebo ho opatrnĀ vybalancovat na posteli, klasicky anglicky mĀkké. KdyĀ¾ jsem hrneĀek uchopil poprvé, byl pĀ™ílepen k podšálku horním obvodem.

Akorát záchodokoupelna nebyla tak úplnĀ ošuntĀlá, i kdyĀ¾ dĀ™evĀné lajsny kolem vany vlhkem a stĀ™ím drob odstávaly a byly ponĀkud tmavĀ lemovány. Tento veškerý luxus za 68 liber na noc – tedy bratru za tĀ™í tisíce Āeské. Zase se mi vybavilo, co jsem Āítával o chudých emigrantech za války a co jsem nikdy nepochopil: nejlevnĀjší bylo ubytování v hotýlcích, kdyĀ¾ na byt nemĀli. TĀ™eba byla za Remarquea chudoba emigrantĀ nĀ jiného, neĀ¾ bohatství intelektuála z evropského východu v jeho nejproduktivnĀjším vĀku. PoĀkat: ale v našem postsocialistickém gründeriském kapitalismu platí, Ā¾e znaĀka teprve Āiní zboĀ¾í kýĀeným (a taky patĀ™ím

drahým!) A náš hotýlek se jmenoval Royal Adelphi Hotel! Jméno vznešenost sama; neÁ¾ jsem ho vidÄ›l, má›l jsem trochu strach, zda to nebude pro náši ministerskou kasu pÁ™milišný luxus, abych nebyl naÁ™m•en z rozhazova•nosti za státní peníz. Interiér mne uklidnil. ZÁ™mejmÄ› tam králové odkládali své podkoní. Má›li to blízko na vlak, kdyby je král vyhodil. Dnes je veškerý provoz na londýnských ulicích zna•nÄ› hustý. Chodci do sebe naráÁ¾e, pevninští s ostrovními, jak ti jsou zvyklí chodit vpravo a oni vlevo. V odpolední špiÄ›ce o to víc. Autobusy se plouÁ¾í stÁ™edem má›sta sotva krokem, jít pÄ›šky je Á•asto rychlejšši. Auta vyplÁ™ují zbytek prostoru mezi nirišové, dÁ™íve v LondýnÄ› nevidaný zjev, prohánÄ›jí se ulicemi s turisty. Á™idiÄ›i autobusÄ™, vesmÄ›s z nejménÄ›j s Afriky, prodavaÄ›ky s blízkého Orientu, stánkaÁ™i pak pÄ™vodu smíšeného a velmi nejistého. Akorát ti rikšové byli vesmÄ›s mladí bílí. Á¾e by nÄ›jaký nový druh fit-necentra pro vylepšení exteriéru?

Zato v nedÄ›li! PonÄ›kud jsem za ta léta pozapomnÄ›l, Á¾e anglická nedÄ›le je totální nicnedÄ›láni. Má›l jsem toho uÁ¾it ráno, ale úplnÄ› mi to sta•ilo. Odlétal jsem totiž Á¾ v nedÄ›li ráno a pravili mi, na má›j dotaz hned po pÁ™miletu na Heathrow, Á™ mám být na letišti v nedÄ›li nejdÁ™ív v 6.30 a nejpозdÄ›ji, ale opravdu nejpозdÄ›ji v 8, kdyÁ¾ mi to odlétá v 8.50. A Á™ mám pamatovat, Á¾e cesta ze stÁ™edu má›sta trvá skoro celou hodinu. A aÄ› si nemyslím, taxík Á¾e bývá v londýnském provozu ještÄ› pomalejšši a nadto mnohem dražši, tak aÄ› si pÁ™mivstanu. I pÁ™mivstal jsem. Vstával jsem v nedÄ›li na tamní podmínky nekÁ™esÁ™anský brzo, v pÁ™l šesté. Hotel byl ještÄ› v hlubokém spánku a snídanÄ› má›la vypuknout aÁ¾ za dvě› hodiny. Našer; tÄ›stí jsem prozíravÄ› zaplatil uÁ¾ vÄ›ra veÄ›er. Pro jis se ještÄ› v recepci vptal na cestu. OrientovanÄ› vypadající muÁ¾ mi hbitÄ› vysvÄ›til to, co, mi Á™ekli na letištmou doplÄ™ující otázku, jakéÁ¾e jsou tak mezi spoji metra intervaly, abych nezmeškal, odpovÄ›dÄ›l mi, Á¾e tam jezdí jeden vlak za druhým. Tak honem o hladu rychle posbírat svých pÄ›t švestek a tiše vypadnout. Ulice liduprázdné, ojedínÄ›lý mladík pokládající balík novin pÁ™ed obchÄ›dky a stánky, jinak nikdo. OdnÄ›kud nÄ›kam projel prázdný autobus. Vyrazil jsem k nejbližši stanici metra, po svahu k TemÁ¾i, abych se taškou obtÄ›žkanou spisy a novinami nezchvátil hned na začátku dne. Pozor! PÁ™ed vchodem do metra zataž•ená roleta. PamÄ›tliv toho, Á¾e uÁ¾ dÄ›l jsem cestou Á•etl, Á¾e veÄ›er bývají nÄ›které vchody do metra zamykány, šel jsem, tentokrát do kopce, ke stanici dalši. StejnÄ› dvě› linky metra o tomto víkendu nejezdily, pro nutné úpravy Á•ehosi.

I druhá stanice pustá a zavÁ™ená. OdnÄ›kud zevnitř se pÁ™išoural uklízivý Á•ernoch. Na má›j dotaz, co se dÄ›j udivenÄ› odpovÄ›dÄ›l: VÁ¾dyÄ› je pÁ™ece moc brzo, metro začí•ne jezdit aÁ¾ po pÁ™l osmé. Polilo mne horko. Víím, Á¾e j expres z letištÄ› kamsi do Paddingtonu, ale zdaleka nevím, jestli za tÄ›chto okolností taky v nedÄ›li ráno, a taky netuším, jak se tam dostat, kdyÁ¾ metro je doÁ•ista bez Á¾ivotu. Ptal jsem se Á™idiÄ›e jednoho náhle zastavivšiho autobusu, jak Á¾e na Heathrow. Hluboce se zamyslel a po chvíli odpovÄ›dÄ›l, Á¾e to musím nÄ›jakým jiným autobusem. Kterým, to všk nevÄ›dÄ›l. Na jízdních Á™ádech nic pozitivního. Á•eas ubíhal, napÄ›tí stoupalo. Nikde Á¾iváÄ›ka, který by vypadal, Á¾e ví. Londýnská nedÄ›le, poctiví lidé mají spát. VÄ›ci se mi začály jevit Á•ernÄ›. To všel pÁ™itím odehrávalo pÁ™ed rovnÄ›ž liduprázdným nádražím. Horror hnedle jako Bergmannovy Lesní jahody. UÁ¾ jen ten co se mu ulomí kolo, muÁ¾, co se rozteÄ› do kanálu a hodiny bez ruÁ•iÁ•ek. Hodiny všk ruÁ•iÁ•ky má›ly a neúpro jimi posouvaly. Obešel jsem pusté nádraží a v koutku uvidÄ›l jediný taxík. Vyrazil jsem k nÄ›mu u doufání, Á¾e za volantem nebude sedÄ›t nÄ›jaký duch, který se pÁ™išernÄ› zachechtá, kdyÁ¾ mu Á™eknu, kam potÁ™ebuju. Nebyl. naopak pÁ™ijemný mladši muÁ¾, který taky nevÄ›dÄ›l, jak se na letištÄ› jinak dostat, ale Á¾e mne tam doveze nadšení, Á¾e mi snad nepropadne letenka, se záhy začálo má›nit v nový horror, kdyÁ¾ jsem pohlédl na taxametr, na kterém pÁ™iskakovala libra za librou, hnedle jak na benzínové pumpÄ›. JeštÄ› jsme nebyli ze stÁ™edu Londýna a uÁ™ tam bylo 10 liber. Lístek na metro stál 3.80. Snažil jsem se konverzovat nenucenÄ›, ale pÁ™itím jsem v duchu trnul. Já, který pocházím z nebohatých pomÄ›rÄ™, komu babiÄ›ka Á™íkávala, Á¾e taxíkem jezdí jen rozmaÁ™ilci a Á¾e jsou to jen takové líč peníže. Já, který jsem v Á¾ivotÄ› jel taxíkem asi tak pÄ›tkrát, kdyÁ¾ uÁ¾ mi šlo opravdu skoro o Á¾ivot. A teÄ› kouká liber a letištÄ› ještÄ› mimo dohled. No, zastavilo se to na 48 librách. 2160 korun! S tím já musím vydržÄ›t v Praze celiÄ›ký týden! Sprotně jsem se dát neodvážil, v obavÄ›, Á¾e budu na ministerstvu kárán ze zhÄ›vÄ›Á™ilosti a po obdrÄ›ení úÄ›tu jsem vyrazil k dalšímu dobrodružství.

Á•easovÄ› to nebylo tak strašné, bylo pÁ™l osmé, má›l jsem pocit, Á¾e Á•asu je aÁ¾ nazbyt. Ten pocit má› ale pÁ™ešel hned v letištní hale. Jak byly ulice prázdné, tak v hale to hu•elo jak v úle, terminál 1 byl naplnÄ›n hady front pÁ™ed Á™adou odbavovacích míst, které všk nenesly stopy nápisÄ™, kam Á¾e se to zrovna odbavuje. Jak se tam všichni ti lidé dostali, jsem netušil. Zkoumat jsem to ani nezačá, protoÁ¾e vidina Á•ekání v tak dlouhatánské frontÄ› mi opÄ›t orosila Á•elo potem. Šel jsem se tedy informovat k pultu, za nímÁ¾ sedÄ›lo nÄ›kolik informatorek a prodavaÄ›ek letenek, abych se zeptal, co a jak. Vybral jsem si takovou serióznÄ› vyhlíÁ¾ející dámu která vypadala jako zkušenost sama a ukázal jsem jí svÄ›j papír s rozpisem letÄ™, Á¾e letenka byla vystavena elektronicky. Nepochopila a ptala se, kde mám letenku papírovou. Zopakoval jsem, Á¾e nic jiného, neÁ¾ tenhle kus papíru, k dispozici nemám. NevÄ›Á™icnÄ› zakroutila hlavou a šla se zeptat. Pak si mne našla v poÁ•itaÄ›i. To ji ale neuspokojilo a pravila, Á¾e jsem má›l pÁ™mijit vÄ›ra, Á¾e není jisté, jestli mne vÄ›bec vezmou. To zase nebylo jasné mnÄ›, p ten papír obsahoval správné datum, Á•islo letu a údaj, Á¾e let je potvrzován. I zachytila ta dáma obra, co šel zrovna kolem a co má›l v ruce mobil. Chvíli mu nÄ›co vzrušenÄ› sdÄ›lovala a on pak nÄ›kam zamobiloval a s uspokojením pokýval hlavou. Trochu to uspokojilo i tu dámu a napsala mi jakousi náhradní letenku, s tou aÄ› jdu k bránÄ› Á•islo 20 a tam Á¾e se uvidí. Á¾e se to snad povede, ale Á¾e si mám vzít tÄ›žkou tašku s sebou, Á¾e to ješ jisté. A Á¾e to Á•ESA v Praze spletly. Co, to jsem nepochopil. Á¾e bych vlastnÄ› má›l jít na jiný terminál k pÁ™epáÄ›ce Á•E se domluvit. NepÁ™išlo mi na um proÁ•, letenka byla kontrahována s BA. I prošel jsem hraniční kontrolou prohodiv nÄ›kolik zdvoÁ™ilostních frází a tudíž hladce a pÁ™išel ke katru dalšímu. Zase Á•ekání, zase domlouvání. UÁ¾ menši. Tam mi vymÄ›nili pÄ™vodní letenku provizorní za letenku provizorní o nÄ›co míÄ™. Ta uÁ¾ obsahovala vÄ›tšinu bÄ›žných údajÄ™, chybÄ›lo jenom Á•islo sedadla. Tak hurá po jezdících koberečích k označenému východu. Tam nové pÁ™ekvapení - jen pár lidí do velkého letadla, nikdo u odbavovacího pultíku, aÄ›koliv má›la být za 5 minut „brána“ již Á¾ uzavřena. Po tÄ›ch pÄ›ti minutách se pÁ™eci jen dostavili dÄ›stojní odbavova

jsem u nich první. Ouha. Zpátky k jinému katru, kde mi teprve vystaví letenku definitivní. Tam vlídná dáma, ať se posadím, za chvíli to bude. Mezitím se odněkud přihnál obrovský dav a utvořil dlouhatánskou frontu. Připadal jsem si na začátku filmu Jacquese Tatiho Prázdniny pana Hulota.

Dáma se po chvíli davem prodrala a podávala mi letenku. Než se mi ji podařilo uchopit, padl její zrak na mou tašku, letenkou ucukla, kabelu zvedla a šekla, že je moc těžká, že musím zaplatit. Protestoval jsem, že dávno dal do podpalubí, ale že mi to dříve nedovolili. Přeci bych se dobrovolně netahal s takovým krámem. Takže se posadit a šekat. Mezitím dav vsákla roura příchodu k letadlu a já jsem tam zbyl zase sám, jen ještě s nějakou ženou. Ta měla zájem podobný problém, protože po chvíli přišel silný muž, na něž zavazadla a adresní pásky a kamsi je odnesl. My jsme konečně obdrželi kýžené letenky. Do letadla jsem nastoupil jako poslední. Společně podlomenu existenci jistotou jsem usedl na jakési menší sedadlo mezi dvěma normálními, rozklopil si na tětinu naskládaný stolek a začal si číst povzbudivou story z tlustých amerických novin, kde se zdravotní sestra svátvala se svými dojmy ze záplav v New Orleansu, kde došla voda, elektrika, pomoc nikde, zato se objevily hordy drancujících ozbrojenců a ostřelovači, kteří páli a pít. Lidé měli jako mouchy, sestra je jen stačila pokrýt prostěradlem a číst modlitbu a už musela dalšímu umírajícímu zmírňovat utrpení aspoň kapkami vody na rty. Byla donucena zastávat roli boha a rozhodovat, kdo přejde a koho musí nechat umřít. Lékaři nakonec umírajícím dávali smrtelné dávky morfinu, ať koliv je to ve státě zakázáno - pokud jim je třeba něco zbylo, neboť ozbrojenci se chutně převalkali do obleků zdravotního personálu a kradli drogy, kde se dalo. Kam to ten svát spěje!

V letadle se mezitím ochladilo jak na Sibiř a já byl jen v košili s krátkým rukávem, jak bylo v tom Londýně po horko. Spolucestující po mé pravici i levici se hroužily do svetrů a šál, já měl v ruce v podpalubí. Těšil jsem se na teplé "meal", jak rozpis letů sliboval. Meal však nějak ne a ne přijít. Po chvíli přijeli se stolečkem a nabízeli - nastojte - ledovou vodu, ale měli taky čaj a kávu. Za horký čaj jsem povdál. Pak začalo vonět něco pečeného a nám se začaly sbíhat sliny. Dostalo se ale jen na piloty a snad někoho v business class. Na nás zbyla jen ta voda. Ještě jednou projeli se stolečkem s vodou a vodními nápoji a začali jsme klesat. Za co to ti britští airwayci nedávno stávkovali, ksakru? Psalo se, že kvůli tomu, aby nepropustili výrobce a dodavatele oběrstvení. Až by te stávkovali oni? Kde je výborné jídlo, které nám nabízeli před několika roky při cestě z Londýna, kde je Johnny Walker s černou nálepkou, jím nás astovali? Poměry se k směrem k nule, říkali kdysi moudří V+W. Tenkrát se lidi tomuto výroku smáli. Přistáli jsme v Ruzyni měkce (naště vzhledem k nedávným zprávám o leteckých nestích), já však s tvrdou rýmou a zklamáním z toho, že už ani v Anglii, proslulé kdysi jako symbol slušnosti a serióznosti, se člověk splnění naslibovaného nedočká. Abych to odreagoval, napsal jsem toto povídání. A ještě na letišti jsem napsal tyto poznatky do ankety, o kterou žádají British Airways od svých cestujících vyplnit. Neboť kdo mlčí, souhlasí. Já ne! Přesto přese všechno je ale Londýn krásné a příjemné místo, plné života a mimořádných nových stavební jednání na konferenci bylo opravdu důstojné. MUDR JIŘÍ KUTINA